

אמונה שלמה במשיח

המאמר הזה בע"ה יהיה הראשון בסדרה.

הרמב"ם כתב על שלשה עשר עקרים של היהדות. אחד מהם עוסק במושג המשיח, "אני מאמין באמונה שלמה, בביאת המשיח ואף על פי שיתמהמה עם כל זה, אחכה לו בכל יום שיבוא." מספר יב' רמב"ם יג' עקרים

לגבי המשיח מה נחשב לאמונה שלמה? בקונטרס הזה שתי שאלות ייחקרו :

- א) מהי זהות המשיח?
- ב) מהו תפקידו של המשיח

זהות המשיח

קטע א' בית דויד

עובדה ידועה היא שיש קשר ישיר בין המשיח לבין בית דויד. מהי המשמעות של הקשר הזה? כדי לענות על השאלה הזאת עלינו להבין את היסוד של תולדות בית דויד. מגילת רות מגלה את המקור של בית דויד.

מגילת רות פותחת בפסוק,

"...וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לָחֶם יְהוּדָה, לְגוֹר בְּשֵׂדֵי מוֹאָב--הוּא נְאֻשָׁתוֹ, וְשְׁנֵי בָנָיו.
רוֹת א.א.

יש שני מרכיבים חשובים בפסוק הזה.

א) שבט יהודה מוזכר שם.

יעקוב אבינו גילה שהמשיח הוא משבט יהודה (בראשית מט.י). העובדה הזאת גרמה להרבה פרשנים לפרש את מגילת רות עם השלכות משיחיות.

ב) יש התייחסות שם לגלות- "..."וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לָחֶם יְהוּדָה, לְגוֹר בְּשֵׂדֵי מוֹאָב..."

בדיון על תפקידו של משיח ייאמר עוד על הנושא זאת.

שמו של האיש שיצא מבית לחם היה אלימלך. שני בניו התחתנו עם לשתי מואביות שם האחת ערפה ושם השנייה רות. אלימלך ובניו מתו ואשת אלימלך ששמה היה נעמי חזרה רק עם רות לבית לחם.

נעמי אמרה,

"אָנִי מְלֵאָה הַלְכֹתִי, וְרִיקִם הָשִׁיבֵנִי יְהוָה..."
רות א.כא

הפסוק הזה מראה שמצבה הכלכלי של נעמי היה חמור מאוד. כדי לפרנס את עצמם רות לקטה רות בשדות אחרי הקוצרים (רות ב.ג). מדוע דווקא בחרה להתפרנס מלקיטה? רות נעזרה על ידי התורה אשר אומרת,

" וּבְקִצְרְכֶם אֶת-קִצִּיר אֲרֻצְכֶם, לֹא תִכְלֶה פֶּאת שְׂדֵךְ לְקָצֵר; וְלִקְט קִצִּירְךָ, לֹא תִלְקֹט. וְכִרְמֶךָ לֹא תַעֲזֹל, וּפְרִט כִּרְמֶךָ לֹא תִלְקֹט: לְעֵנִי וְלִגְר תַּעֲזֹב אֹתָם, אָנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם."
ויקרא יט.ט-י

במילים אחרות, רות המואבית הבינה שהקב"ה סיפק את המצוות הללו כדי לעזור לבני האדם. ה' גרם לכך שרות מצאה חן בעיני איש בשם בועז. בועז היה איש עשיר מאוד שמסתבר שהיה וגם קרוב של משפחה שלה. כאשר בועז ראה את רות מקיימת את דברי התורה הוא שאל את השאלה הבאה,

"וַיֹּאמֶר בְּעֹז לְנַעֲרוֹ, הֲנֹצֵב עַל-הַקּוֹצְרִים: לְמִי הַנַּעֲרָה הַזֹּאת."
רות ב.ה

בועז גם אמר לרות,

"...הֲלוֹא שָׁמַעַתְּ בְּתִי, אֶל-תַּלְכִּי לְלִקֹּט בְּשֵׂדֵה אַחֵר, וְגַם לֹא תַעֲבוּרִי, מִזֶּה; וְכֹה תִדְבְּקִין, עִם-נַעֲרָתִי. עֵינֶיךָ בְּשֵׂדֵה אֲשֶׁר-יִקְצְרוּן, וְהִלַּכְתְּ אַחֲרֵיהֶן--הֲלוֹא צוִיתִי אֶת-הַנַּעֲרִים, לְבִלְתִּי נִגְעַךְ; וְצַמַּת, וְהִלַּכְתְּ אֶל-הַכְּלִים, וְשִׁתִּית, מֵאֲשֶׁר יִשְׁאַבוּן הַנַּעֲרִים."
רות ב.ח-ט

בסוף השיחה בין בועז לרות, בועז ברך אותה ואמר,

"יִשְׁלַם יְהוָה, פְּעֻלְךָ; וְתָהִי מְשִׁכְרֶתְךָ שְׂלֵמָה, מֵעַם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר-בָּאת, לְחַסוֹת תַּחַת-כְּנָפָיו."
רות ב.יב

מהי משמעותו של הביטוי הזה, "תחת כנפיו"? כפשוטו- לשמור את המצוות. הקשר בין "כנף" ובין המצוות נמצא במצוות הציצית,

"וַיֹּאמֶר יְהוָה, אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם, וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל-כְּנָפֵי בְּגָדֵיהֶם, לְדֹרֹתָם; וְנִתְּנוּ עַל-צִיצִית הַכְּנָף, פֶּתִיל תְּכֵלֶת. וְהָיָה לָכֶם, לְצִיצִית, וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת-כָּל-מִצְוֹת יְהוָה, וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם; וְלֹא-תִתּוּרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם, וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם, אֲשֶׁר-אֲתֶם זֵנִים, אַחֲרֵיהֶם. לְמַעַן תִּזְכְּרוּ, וַעֲשִׂיתֶם אֶת-כָּל-מִצְוֹתַי; וְהִייתֶם קְדוֹשִׁים, לֵאלֹהֵיכֶם. אָנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, לְהִיּוֹת לָכֶם, לֵאלֹהִים: אָנִי, יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם."
במדבר טו.לו-מא

הסעיף הזה מלמד אותנו שיש קשר בין הציצית למצוות. העובדה שהקב"ה ציווה את בניי לשים את הציצית על הכנף הבגד, מבהירה את נקודה הזאת. גאולה גם נזכרת בסוף הסעיף (אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם). המושג הזה קשור בדוגמא הנוספת של רות שנעזרת דרך מצוות התורה.

כאשר נעמי שמעה שהיה שבועז אכן היה האיש אשר פגשה רות, היא אמרה לרות, "בְּרוּךְ הוּא לַיהוָה, אֲשֶׁר לֹא-עָזַב חֶסְדּוֹ, אֶת-הַחַיִּים וְאֶת-הַמֵּתִים; וַתֹּאמֶר לָהּ נְעֻמִי, קָרוֹב לָנוּ הָאִישׁ--מִגֹּאֲלָנוּ, הוּא." רות ב.כ

נעמי ידעה שהתורה מחייבת את אחיו של הנפטר להקים זכר לשמו.

"כִּי-יָשִׁבוּ אַחִים יַחְדָּו, וּמֵת אֶחָד מֵהֶם וּבֶן אֵין-לוֹ--לֹא-תִהְיֶה אִשְׁת-הַמֵּת הַחוּצָה, לְאִישׁ זָר: יִבְמָה יָבֵא עָלֶיהָ, וּלְקַחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה וַיְבַמָּה. וְהָיָה, הַבְּכוֹר אֲשֶׁר תִּלְד--יָקוּם, עַל-שֵׁם אַחִיו הַמֵּת; וְלֹא-יִמָּחָה שְׁמוֹ, מִיִּשְׂרָאֵל." דברים כה.ה-ו

יש משמעות חשובה לכך שקוראים לאח שמקים את שמו של הנפטר גואל. לנעמי הייתה תיקווה שבועז ייבם ויגאל אותן מהמצב הקשה שלהן. בפרק ג' רות בקשה מבועז לייבם אותה. בועז קיים את המצווה הזאת וכך נולד עובד.

"...וַתִּקְרָאנָה שְׁמוֹ עוֹבֵד, הוּא אָבִי-יִשִׁי אָבִי דָּוִד." רות ד.יז

כתוצאה מכך שרות ובעוז קיימו את דברי תורה מהם קמה מלכות דויד.

מגילת רות מבהירה את קשר בין מי שמקיים את המצוות לאופי של המשיח. כדי לגלות את הנקודה הזאת תולדות בית דויד התחילו עם פרץ, "וַיֵּאָלֶה תּוֹלְדוֹת פְּרָץ, פְּרָץ הוֹלִיד אֶת-חֶצְרוֹן. וְחֶצְרוֹן הוֹלִיד אֶת-רָם, וְרָם הוֹלִיד אֶת-עַמִּינָדָב. וְעַמִּינָדָב הוֹלִיד אֶת-נַחֲשׁוֹן, וְנַחֲשׁוֹן הוֹלִיד אֶת-שֶׁלֶמָה. וְשֶׁלֶמֹן הוֹלִיד אֶת-בְּעֹז, וּבְעֹז הוֹלִיד אֶת-עוֹבֵד. וְעוֹבֵד הוֹלִיד אֶת-יִשִׁי, וְיִשִׁי הוֹלִיד אֶת-דָּוִד." רות ד.יח-כב

גם פרץ נולד דרך הייבום (יהודה ותמר, בראשית לח). פעמיים תולדות משיח ניצלו על ידי הייבום. העובדה הזאת מדגישה שתי נקודות:

- א) אופיו של המשיח קשור בקיום התורה כנ"ל
- ב) באותו אופן ש בועז גאל את שמו של בעלה של רות שלא-יִמָּחָה שְׁמוֹ, מִיִּשְׂרָאֵל, כך המשיח יגאל את ישראל.

במאמר הבא נידון בקשר בין המשיח לבית לחם, העיר אשר האירועים הנזכרים במגילת רות התרחשו.

